

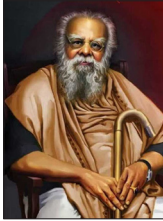
जीवन! हे सहज नसतं; ते जगायचं असतं!

जीवन... चार अक्षरांचा हा शब्द; पण त्यामध्ये संपूर्ण विश्व सामावलेले आहे. जीवन म्हणजे केवळ श्वास घेणे, दिवस ढकलणे, पैसा कमावणे, मोठे घर बांधणे किंवा मुलांना मोठ्या पदावर पोहोचवणे नव्हे. जीवन म्हणजे स्वतःच्या अस्तित्वाला अर्थ देणे, माणूस म्हणून जगणे आणि आपल्या जगण्यामुळे इतरांच्या आयुष्यातही आनंद, आधार आणि माणुसकीची ज्योत पेटवणे होय.

जीवन सहज नसतं; ते जगायचं असतं!
आपले जीवन आपले असले, तरी ते केवळ स्वतःसाठी जगता येत नाही. आपल्या आयुष्याशी अनेक नाती, माणसं, समाज आणि भावभावना जोडलेल्या असतात. म्हणूनच प्रत्येकाने स्वतःच्या सुखासोबत इतरांच्या सुखाचाही विचार करायला हवा. जीवनामध्ये काहीच स्थिर नाही. प्रत्येकाला जगण्यासाठी एक मर्यादित वेळ मिळालेला आहे. तो वेळ कसा वापरायचा, हे मात्र आपल्या हातात आहे. जगायचे म्हणजे केवळ जगत राहायचे नसते; तर आपल्या जगण्याचे सार्थक करायचे असते. या जगात कोणीही अमरत्वाचा पट्टा घेऊन आलेले नाही. मृत्यू अटळ आहे, पण त्याआधी आपण कसे जगलो, किती माणसे जोडली, किती मनांना आधार दिला आणि समाजाला काय दिले, हेच आपल्या जीवनाचे खरे मोजमाप ठरते. आज मात्र माणूस अनेकदा माणसापासूनच दूर जाताना दिसतो. ज्यांच्यावर आपण मान, सन्मान आणि विश्वास ठेवतो, तेच कधी कधी आपल्याला हिणवतात, दुखावतात किंवा अपमानित करतात. अशा वेळी प्रश्न पडतो शिक्षित कोण आणि अडाणी कोण? अडाणी शिक्षित की शिक्षित अडाणी? शिक्षणाने पदवी मिळते; परंतु माणुसकी शिकावी लागते. ज्ञानाने बुद्धी समृद्ध होते; पण संस्कारांनी मन समृद्ध होते. पैसा माणसाला श्रीमंत करू शकतो; पण प्रेम, आपुलकी आणि संवेदनशीलता विकत घेता येत नाही.आज अनेकांच्या हातात पैसा भरपूर आहे; परंतु एकमेकांसाठी वेळ नाही. घर मोठे झाले, गाड्या

ई.व्ही. रामासामी ‘दक्षिण-पूर्व आशियाचे सॉक्रेटिस’!

इरोड वेंकटप्पा रामासामी हे जगभरात ‘पेरियार’ (तामिळ भाषेत अर्थ: महान व्यक्ती किंवा आदरणीय वडील) या नावाने प्रसिद्ध आहेत. हे दक्षिण भारतातील एक महान समाजसुधारक, राजकारणी आणि द्रविड चळवळीचे प्रणेते (जनक) होते. त्यांनी तामिळनाडू आणि दक्षिण भारतात सामाजिक समानता, महिलांचे हक्क आणि जातीव्यवस्थेच्या निर्मूलनासाठी क्रांतिकारी लढा दिला. १७ सप्टेंबर १८७९, इरोड (तामिळनाडू) एका श्रीमंत व्यापारी कुटुंबात झाला. त्यांचे पूर्ण नाव इरोड वेंकटप्पा रामासामी नायकर असून त्यांचे औपचारिक शिक्षण केवळ प्राथमिक स्तरापर्यंत (पाचवीपर्यंत) झाले, परंतु त्यांच्याकडे प्रचंड बुद्धिमत्ता आणि तर्कशुद्ध विचार करण्याची क्षमता होती. पेरियार यांनी समाजातील अनिष्ट रूढी-परंपरा, अंधश्रद्धा आणि जातीय विषमतेवर तीव्र प्रहार केले. १९२५ मध्ये त्यांनी स्वाभिमान चळवळीची सुरुवात केली. उपेक्षित आणि शोषित जातींमधील

लोकांमध्ये आत्मसन्मान जागवणे, हा या चळवळीचा मुख्य उद्देश होता. ब्राह्मणी वर्चस्वाला विरोध करत त्यांनी ‘पुरोहित नसलेली लग्ने’ लावण्यास प्रोत्साहन दिले. केळमधील वायकोम येथील मंदिराच्या रस्त्यांवर अस्पृश्यांना चालण्याची बंदी होती. या अन्यायाविरुद्ध पेरियार यांनी तीव्र आंदोलन केले आणि त्यांना तुरुंगवासही झाला. या आंदोलनामुळे त्यांना ‘वायकोम वीर’ (वायकोमचे नायक) ही पदवी मिळाली. १९४४ मध्ये पेरियार यांनी ‘जस्टिस पार्टी’चे रूपांतर ‘द्रविडर कळघम’ या सामाजिक-राजकीय संघटनेत केले. ही संघटना पूर्णपणे बिगर-राजकीय होती आणि तिचा उद्देश द्रविड संस्कृतीचे जतन करणे व सामाजिक सुधारणा घडवून आणणे हा होता. त्यांनी उत्तर भारतीय संस्कृती आणि हिंदी भाषेच्या लादण्याला कडक विरोध केला. दक्षिण भारतातील राज्यांसाठी त्यांनी स्वतंत्र ‘द्रविडीस्तान’ची मागणी देखील लावून धरली होती. पेरियार हे पूर्णपणे बुद्धिवादी आणि निरीश्वरवादी होते.

त्यांनी देव, धर्मग्रंथ आणि मानवनिर्मित जातीव्यवस्था पूर्णपणे नाकारली. ‘मानव धर्म एकच आहे आणि तो म्हणजे मानवता,’ असे त्यांचे मत होते. महिलांच्या हक्कांसाठी पेरियार यांनी मोठे काम केले. त्यांनी बालविवाहाला विरोध केला, विधवा पुनर्विवाहाचे समर्थन केले आणि महिलांना मालमत्तेत समान अधिकार मिळायला हवेत, अशी भूमिका घेतली. महिलांनी स्वतःचे निर्णय स्वतः घ्यावेत, यावर त्यांचा भर होता. तमिळ भाषा शिकणे सोपे व्हावे, म्हणून त्यांनी तमिळ लिपीत काही महत्त्वपूर्ण सुधारणा सुचवल्या, ज्या नंतर तामिळनाडू सरकारने अधिकृतपणे स्वीकारल्या. वारसापेरियार यांच्या विचारांनी तामिळनाडूच्या राजकारणाला आणि समाजकारणाला कायमची दिशा दिली. तामिळनाडूतील आजचे प्रमुख राजकीय पक्ष हे पेरियार यांच्या द्रविड विचारसरणीतूनच पुढे आले आहेत. संयुक्त राष्ट्रांच्या युनेस्को संस्थेने १९७० मध्ये पेरियार यांना ‘आधुनिक युगाचे प्रेषित’ आणि ‘दक्षिण-पूर्व आशियाचे सॉक्रेटिस’ म्हणून गौरवले होते.

गणपती Special... अंकातून व्यक्तिमत्त्वाचा शोध

काही माणसं फक्त स्वप्न पाहत नाहीत... त्या स्वप्नाला दिशा देतात. काहीतरी नवीन शिकायचं, काहीतरी वेगळं करायचं, स्वतःची ओळख निर्माण करायची आणि एकदा ध्येय ठरलं की— “हे मला करून दाखवायचंच!” ही जिद्द मूलांक ३ च्या व्यक्तिमत्त्वात अनेकदा दिसून येते. ज्यांचा जन्म ३, १२, २१ किंवा ३० तारखेला झाला आहे, त्यांचा मूलांक ३ मानला जातो. अंकशास्त्रानुसार मूलांक ३ वर गुरुचा प्रभाव मानला जातो. त्यामुळे ज्ञान, शिक्षण, महत्त्वाकांक्षा, creativity, आत्मविश्वास आणि इतरांना मार्गदर्शन करण्याची वृत्ती यांच्याशी या अंकाचा संबंध जोडला जातो. ज्ञानाची भूक... आणि काहीतरी मोठं करण्याची इच्छा मूलांक ३ ची व्यक्ती एखादी गोष्ट शिकली की ती स्वतःपुरती ठेवेलच असं नाही. “मला समजलं... आता इतरांनाही समजावून सांगायचं!” हा स्वभाव अनेकदा दिसतो. म्हणूनच Teaching, Education, Management, Writing, Public Speaking, Law, Ad-ministration, Business आणि Creative क्षेत्रांमध्ये त्यांची आवड किंवा क्षमता दिसू शकते. त्यांच्या मनात कल्पना भरपूर असतात. कधी एकाच वेळी दहा गोष्टी सुरू करण्याची इच्छा होते! पण इथेच एक महत्त्वाचा धडा

आहे—कल्पना कितीही मोठी असली तरी तिचं Execution आणि सातत्य तितकंच महत्त्वाचं असतं. “मला माझी वेगळी ओळख निर्माण करायची आहे!” मूलांक ३ व्यक्तीला अनेकदा स्वतःच्या क्षमतेचा मोठ्या प्रमाणावर उपयोग करायचा असतो. त्यांना growth हवी असते. Recognition आवडतं. आपल्या कामाची दखल घेतली जावी असं वाटतं. आणि जेव्हा त्यांना योग्य दिशा, योग्य वातावरण आणि योग्य संधी मिळते, तेव्हा त्यांची महत्त्वाकांक्षा मोठ्या ध्येयात बदलू शकते. पण याच बाजूची दुसरी छटा आहे— कधी कधी स्वतःचं मत योग्य असल्याचा अतिविश्वास, impatience किंवा इतरांचं मत न ऐकण्याची वृत्ती अडथळा ठरू शकते. म्हणून मूलांक ३ साठी एक सुंदर धडा— ज्ञान वाढवा... पण त्यासोबत नम्रताही वाढवा. काही प्रसिद्ध व्यक्तिमत्त्वांकडे पाहूया... स्वामी विवेकानंद — १२ जानेवारी स्वामी विवेकानंदांच्या जीवनात ज्ञान, विचार, आत्मविश्वास आणि समाजाला दिशा देण्याची शक्ती स्पष्टपणे दिसते. त्यांनी केवळ ज्ञान मिळवलं नाही, तर ते ज्ञान समाजापर्यंत पोहोचवलं. त्यांच्या विचारांनी तरुणांना स्वतःच्या क्षमतेवर विश्वास ठेवण्याची प्रेरणा दिली. ज्ञान स्वतःपुरतं न ठेवता त्यातून इतरांना दिशा देणं— मूलांक ३ च्या ऊर्जेचं एक सुंदर उदाहरण म्हणून त्यांच्याकडे पाहता येतं.

जेफ बेझोस — १२ जानेवारी जेफ बेझोस यांच्या प्रवासात मोठं विचार करण्याची वृत्ती, नवीन कल्पना, दीर्घकालीन दृष्टी आणि विस्ताराची महत्त्वाकांक्षा दिसते. एका ऑनलाइन पुस्तकविक्रीच्या कल्पनेपासून सुरुवात करून त्यांनी Amazon ला जागतिक स्तरावरील मोठ्या व्यवसायात विकसित केलं. मूलांक ३ च्या संदर्भात पाहिलं तर— मोठी कल्पना + महत्त्वाकांक्षा + सातत्यपूर्ण कृती = काहीतरी मोठं निर्माण करण्याची शक्यता. त्यांच्या प्रवासातून एक गोष्ट नक्कीच लक्षात येते— “सपने वो नहीं जो नींद में आते हैं, सपने वो हैं जो आपको सोने नहीं देते।” रजनीकांत — १२ डिसेंबर. साध्या पार्श्वभूमीतून आलेल्या व्यक्तीने स्वतःची एक वेगळी ओळख निर्माण केली. रजनीकांत यांच्या प्रवासात मेहनत, आत्मविश्वास, style आणि स्वतःची स्वतंत्र ओळख निर्माण करण्याची जिद्द दिसते. लोकप्रियतेच्या शिखरावर पोहोचल्यानंतरही त्यांची स्वतःची वेगळी per-

व्हायरल इन्फेक्शन केसेस वाढल्या

हवामानातील बदल (ऊन-पाऊस-थंडीचा खेळ), वाढता दमटपणा किंवा संसर्गाचा प्रसार यामुळे सध्या व्हायरल इन्फेक्शन (विषाणूजन्य संसर्ग) च्या केसेस वेगाने वाढत आहेत. या काळात लहान मुले आणि ज्येष्ठाना संसर्ग होण्याचा धोका सर्वाधिक असतो.

प्रमुख लक्षणे : अचानक जोरात किंवा सौम्य ताप येणे आणि थंडी वाजणे घसा खवखवणे, सर्दी, खोकला आणि शिंका येणे तीव्र अंगदुखी, डोकेदुखी आणि सांधेदुखी थकवा, अशक्तपणा आणि भूक न लागणे काहींमध्ये मळमळ,

आजच्या काळातील आणखी एक चिंतेची बाब म्हणजे नात्यांमधील वाढता व्यवहार

पूर्वी माणसं भावनिक होती, म्हणून नाती जपत होती. नंतर माणसं ‘प्रॅक्टिकल’ झाली आणि नात्यांमध्ये व्यवहार शोधू लागली. आता अनेक ठिकाणी माणूस ‘प्रोफेशनल’ झाला आहे.फायदा असेल तरच नाते जोडायचे! परंतु आयुष्याच्या प्रत्येक ठिकाणी व्यवहार चालत नाही. काही नाती ही व्यवहाराच्या पलीकडे असतात. काही माणसं आपल्या आयुष्यात येतात ती फायद्यासाठी नव्हे, तर ऋणानुबंधासाठी. अशा नात्यांना जपणे गरजेचे आहे. कारण ऋणानुबंध जपले की संस्कार निर्माण होतात, मनाला समाधान मिळते आणि जीवन समृद्ध होते.गरजा कधीच पूर्ण होत नाहीत. एका गरजेपाठोपाठ दुसरी गरज उभी राहते. पैसा वाढतो, अपेक्षा वाढतात आणि अपेक्षांबरोबर असमाधानही वाढते. म्हणूनच जीवनात संपत्तीपेक्षा समाधान मिळवण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.आपल्या आवडत्या माणसाचे आपल्या सोबत असणे ही आयुष्यातील सर्वात मोठी कमाई असते. मात्र अशी माणसं प्रत्येकाच्या वाट्याला येतातच असे नाही. नशिबाने एखादे प्रेमळ, समजूतदार आणि निस्वार्थी माणूस आयुष्यात आले, तर त्याला हळुवारपणे जपले पाहिजे. कारण अशी माणसे पैसा देऊन मिळत नाहीत; ती नात्यांच्या ऊर्बेतून मिळतात.

चुकीच्या लोकांच्या संगतीत राहिलात तर तुमच्यावरही त्यांच्या सावलीचा परिणाम होतो. त्यामुळे माणसांची निवड करताना सावध असणे आवश्यक आहे. मात्र एकटेपणाची भीती बाळगून चुकीची नाती स्वीकारण्यापेक्षा काही काळ एकटे राहणे अधिक चांगले. मनशांती ही कोणत्याही नात्यापेक्षा मोठी संपत्ती आहे. परिवर्तन हा जगाचा नियम आहे. परिवर्तन थांबवता येत नाही. काळ बदलणार, तंत्रज्ञान बदलेल,

जीवनशैली बदलेल, विचार बदलतील आणि समाजही बदलेल. प्रश्न परिवर्तनाचा नाही; प्रश्न आहे तो परिवर्तनाच्या दिशेचा!आपण येणाऱ्या पिढीकडून अपेक्षा करतो की त्यांनी अधिक चांगला समाज घडवावा. पण त्यासाठी आजच्या पिढीने त्यांना योग्य संस्कार, योग्य मूल्ये आणि माणुसकीचा वारसा दिला पाहिजे. आपल्याला असा विकास हवा आहे, ज्यामध्ये पैसा असेल; पण माणुसकीही असेल. तंत्रज्ञान असेल; पण संवेदनशीलताही असेल. मोठमोठ्या इमारती असतील; पण मनांची दारेही उघडी असतील. शिक्षण असेल; पण संस्कारही असतील. स्पर्धा असेल; पण सहकार्याची भावना हरवलेली नसेल.

जगायचे म्हणजे स्वतःसाठीच नव्हे, तर इतरांसाठीही जगायचे असते.पैसा कमवायचा, पण माणसं गमवायची नाहीत. पद मिळवायचे, पण मुळे विसरायची नाहीत. प्रगती करायची, पण माणुसकी मागे सोडायची नाही.आणि परिवर्तन स्वीकारायचे, पण ते चांगल्या दिशेने घडवायचे! कारण शेवटी आपल्या आयुष्याची खरी कमाई बँक खात्यात नसते; ती आपण जोडलेल्या माणसांच्या मनात असते. म्हणूनच आज प्रत्येकाने स्वतःला एक प्रश्न विचारण्याची गरज आहे .“मी किती मिळवले?” यापेक्षा “मी किती दिले?”“मी किती मोठा झालो?” यापेक्षा “मी किती चांगला माणूस राहिलो?”आणि “माझ्यानंतर माझी किती माणसं मला प्रेमाने आठवतील?” याच प्रश्नांची प्रामाणिक उत्तरे म्हणजेच कदाचित सार्थक जीवनाची खरी ओळख!

काशी तीर्थयात्रा घटना

१९०४ मध्ये, पेरियार काशी विश्वनाथच्या पूजनीय शिव मंदिराला भेट देण्यासाठी काशीच्या तीर्थयात्रेला गेले. हिंदू धर्मातील सर्वात पवित्र स्थळांपैकी एक मानले जात असले तरी , त्यांनी भीक मागणे आणि मृतदेह तरंगवणे यासारख्या अनैतिक गोष्टी पाहिल्या. जेव्हा त्यांनी ' ब्राह्मणी शोषण' म्हटले त्याचा अनुभव घेतला, तेव्हा त्यांची निराशा सर्वसाधारणपणे कार्यात्मक हिंदू धर्मापर्यंत पसरली. पेरियार, अंदाजे १९१० च्या दशकात तथापि, काशीमधील एका विशिष्ट कथित घटनेचा पेरियार यांच्या विचारसरणीवर आणि भविष्यातील कार्यावर खोलवर परिणाम झाला. पूजास्थळी पाहुण्यांना मोफत जेवण दिले जात असे. पेरियार यांना धक्का बसला की, केवळ ब्राह्मणांनाच जेवण देणार्या धर्मशाळांमध्ये त्यांना जेवण नाकारण्यात आले. तीव्र भुकेमुळे, पेरियार यांना उघड्या छातीवर पवित्र जानवे घालून ब्राह्मणाचा वेष धारण करून एका भोजनालयात प्रवेश करणे भाग पडले. परंतु त्यांच्या मिशांमुळे ते ओळखले गेले. मंदिराच्या द्वारपालाने असा निष्कर्ष काढला की पेरियार ब्राह्मण नाहीत, कारण हिंदू शास्त्रानुसार ब्राह्मणांना मिशा ठेवण्याची परवानगी नाही. त्याने केवळ पेरियार यांना आत जाण्यापासून रोखले नाही, तर त्यांना उद्धटपणे रस्त्यावर ढकलले. भूक असह्य झाल्यामुळे पेरियार यांना रस्त्यावरील उरलेले अन्न खाण्यास भाग पडले. याच सुमारास त्यांच्या लक्षात आले की, ज्या खानावळीत त्यांना प्रवेश नाकारण्यात आला होता, ती दक्षिण भारतातील एका श्रीमंत गैर-ब्राह्मणाने बांधली होती. या भेदभावपूर्ण वृत्तीमुळे पेरियार यांचा हिंदू धर्मावरील विश्वासाला धक्का बसला, कारण काशीमध्ये त्यांनी पाहिलेल्या घटना, सर्वांचे स्वागत करणाऱ्या पवित्र स्थळाच्या त्यांच्या मनात असलेल्या प्रतिमेपेक्षा पूर्णपणे वेगळ्या होत्या. काशीच्या भेटीपर्यंत पेरियार आस्तिक होते, त्यानंतर त्यांचे विचार बदलले आणि ते नास्तिक झाले.

उलट्या किंवा जुलाब संसर्ग वाढण्याची मुख्य कारणे: हवामानातील बदल: तापमानात अचानक होणाऱ्या बदलांमुळे शरीराची रोगप्रतिकारशक्ती क्षीण होते. संसर्गाचा प्रसार: बाधित व्यक्तीने खोकल्याने किंवा शिकल्याने हवेद्वारे विषाणू पसरतात. स्वच्छतेचा अभाव: हात न धुणे किंवा अस्वच्छ हातांनी नाक-मोठाला स्पर्श करणे.

व्यावयाची काळजी व उपाय : भरपूर द्रवपदार्थ घ्या: कोमट पाणी, लिंबू पाणी किंवा सूप प्या जेणेकरून डिहायड्रेशन होणार नाही.

दलित साहित्याला मुख्य प्रवाहात आणण्यात मोठे योगदान असणारे साहित्यिक! आज समीक्षक भालचंद्र फडके यांचा स्मृतिदिन

डॉ. भालचंद्र दिनकर फडके हे मराठीतील एक ख्यातनाम समीक्षक, लेखक आणि दलित साहित्याचे मर्मग्राही भाष्यकार होते. त्यांचा जन्म १३ मे १९२५ रोजी धरवाड येथे झाला.त्यांनी पुणे विद्यापीठाच्या मराठी विभागात आणि इतर ठिकाणी महत्त्वपूर्ण शैक्षणिक व साहित्यिक कार्य केले. त्यांचा 'मराठी कथेची वाटचाल (१८००-१९५०)' हा पीएच.डी.चा प्रबंध मराठवाडा विद्यापीठाने १९६७ मध्ये स्वीकृत केला होता. डॉ. भालचंद्र फडके यांची समीक्षा मर्मग्राही आणि सामाजिक भान असलेली होती. दलित साहित्याला मुख्य प्रवाहात आणण्यात आणि त्याचे मूल्यमापन करण्यात त्यांचे योगदान मोठे आहे. वेदना आणि विद्रोह (१९७७) हे त्यांचे दलित साहित्यावरील अत्यंत प्रसिद्ध समीक्षात्मक पुस्तक आहे, ज्याने मराठी साहित्यात मोठी चर्चा घडवून आणली. कथाकार खानोलकर (१९६९) बा. भ. बोरकर, ग. ना. कानोलकर यांच्या साहित्याचा त्यांनी घेतलेला मागेवा महत्त्वपूर्ण ठरला. मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन (१९८०): महिला लेखिकांच्या साहित्याचा व त्यांच्या समस्यांचा घेतलेला वेध. याशिवाय प्रत्येकांनी कथासंग्रह आणि चरित्रात्मक साहित्याचे संपादन व लेखनही केले आहे. मराठी दलित साहित्याला तात्त्विक आणि सामाजिक आधार देणारे समीक्षक म्हणून त्यांचे नाव नेहमी आदराने घेतले जाते. भालचंद्र फडके यांचे माध्यमिक शिक्षण सोलापूरच्या जै नूरकुल व हरिभाई देवकर पुरशाला, सोलापूर येथे झाले. सोलापूरच्याच दयानंद महाविद्यालयामधून पदवी परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यावर ते पुणे विद्यापीठातून मराठी घेऊन एम.ए. झाले. मराठी कथा या विषयावर त्यांनी विद्यावाचस्पती (पीएच.डी) पदवी संपादन केली. पुढेही त्यांचा ‘मराठी कथा’ हा काही प्रमाणात अभ्यासाचा विषय राहिला. ह.भ.प.दिनकरबुवा फडके यांचे ते चिरंजीव. वडील राष्ट्रीय कीर्तनकार म्हणून प्रख्यात होते, हिंदू महासभेच्या विचारांचे होते. मात्र त्यांची मुले सुधारणावादी, प्रायः साम्यवादी. समाजवादी अशा डाव्या विचारसरणीकडे झुकणारी

होती. भालचंद्र फडकेही त्याला अपवाद नाहीत. सुरुवातीस काही काळ भारतीय युद्ध खात्यात नोकरी केल्यानंतर निवृत्तीपर्यंत फडके यांनी अध्यापन हाच पेशा निवडला. १९४५ ते १९५५ असे एक दशक माध्यमिक शिक्षक म्हणून त्यांनी काम केले. त्यानंतर मिलिंद महाविद्यालय, औरंगाबाद आणि शासकीय महाविद्यालय येथे मराठीचे अध्यापन केले. हा सगळा काळ चौदा वर्षांचा होता. १९६९ साली ते पुणे विद्यापीठात रुजू झाले. १५म अधिव्याख्याता आणि १९७८ साली प्रपाठक झाले. १९८५ साली निरंतर प्रौढ शिक्षण संचालक म्हणून ते निवृत्त झाले. फडके मराठीतील ख्यातनाम समीक्षक होते ते त्यांची समीक्षेवरील अनेक पुस्तके आहेत, त्यापैकी ‘कथाकार खानोलकर’ (१९६९), ‘दलित साहित्य: वेदना आणि विद्रोह’ (१९७७), ‘मराठी लेखिका: चिंता आणि चिंतन’ (१९८०) ही काही प्रसिद्ध पुस्तके असून त्यामुळे त्यांच्यावर ‘समीक्षक’ ही मुद्रा उमटली. त्यांची समीक्षा मर्मग्राही, सामाजिक भान जागे करणारी आणि काही प्रमाणात प्रेरणा देणारी होती. दलित साहित्याचा त्यांनी वेळोवेळी घेतलेला धांडोळा साक्षेपी समीक्षेचा एक चांगला प्रकार होता.त्यांनी अरविंद गोखले यांच्या कथा संपादित केल्या आहेत आणि कथांची अन्य संपादित पुस्तके ही त्यांच्या नावावर आहेत. डॉ.आंबेडकरांवर त्यांनी चरित्रपर लेखन केले. १९७३ ते १९७६ या काळात मराठी साहित्य पत्रिकाचे (पुणे) ते संपादक होते. त्या काळातील नामवंत समीक्षकांचे लेखन प्रसिद्ध करून त्यांनी पत्रिकेचा दर्जा उंचावला. त्यांची संपादकीय व समीक्षकीय दृष्टी चिकित्सक होती.भालचंद्र फडके यांचे १८ सप्टेंबर २००४ रोजी तेथे निधन झाले. (काही नोंदींनुसार १७ सप्टेंबर किंवा १६ सप्टेंबर).

मूलांक ३ – स्वप्न मोठं असेल... तर आकाशही छोटं वाटतं!

मध्ये असतील तर expansion. Job मध्ये असतील तर higher position. Teaching मध्ये असतील तर स्वतःची teaching style. Creative field मध्ये असतील तर स्वतःची वेगळी ओळख. पण लक्षात ठेवा—मोठं विचारणं महत्त्वाचं आहे,पण मोठ्या विचाराला रोजच्या छोट्या कृतीची जोड देणं त्याहून महत्त्वाचं आहे. Relationships मध्ये मूलांक ३ मूलांक ३ व्यक्ती प्रेमळ आणि expressive असू शकते. पण नात्यांमध्ये त्यांना respect आणि appreciation देखील मिळवायचे वाढू शकतात. कधी कधी आपल्या विचारांवर जास्त ठाम राहिल्यामुळे मतभेद होऊ शकतात. म्हणून नात्यासाठी एक छोटаса मंत्र— “ऐकून घेणं म्हणजे हार मानणं नाही...कधी कधी ते नातं जिंकणं असतं.” मूलांक ३ ची खरी ताकद ज्ञान आहे...कल्पना आहेत...महत्त्वाकांक्षा आहे...पण या सगळ्याला जेव्हा शिस्त, सातत्य आणि योग्य दिशा मिळते, तेव्हा व्यक्ती स्वतःसोबत इतरांनाही पुढे घेऊन जाऊ शकते. आणि म्हणूनच मूलांक ३ मध्ये Teacher, Men-tor, Leader किंवा Guide होण्याची प्रवृत्ती दिसू शकते. “रास्ते मुश्किल हैं तो क्या हुआ, मंजिल भी तो खास होनी चाहिए... जिसला रखो, कदम बढ़ाते रहो, जिसदी में अपनी पहचान होनी चाहिए।”

कारण मूलांक ३ च्या व्यक्तीची गोष्ट फक्त स्वप्नांची नसते...ती स्वप्नांना आकार देण्याची गोष्ट असते. गणपती बाप्नांचा संदेश, गणपती म्हणजे बुद्धी, विवेक आणि योग्य निर्णयाची आठवण. मूलांक ३ साठी संदेशही तसाच—मोठी स्वप्नं बघा...मोठे विचार करा, पण अहंकारापेक्षा ज्ञानाला आणि ज्ञानापेक्षा विवेकाला मोठं ठेवा. “उड़ान बड़ी हो तो आसमान छोटा लगने लगता है, बस हीसला जिंदा रखना पड़ता है।” एक महत्त्वाची गोष्ट फक्त मूलांक ३ पाहून संपूर्ण व्यक्तिमत्त्व ठरवता येत नाही. तुमच्या पूर्ण जन्मतारखेत ३ हा अंक किती वेळा आला आहे, इतर कोणते अंक आहेत आणि त्यांची परस्पर रचना काय आहे—यावरही अंकांची अभिव्यक्ती बदलू शकते. म्हणूनच प्रत्येक मूलांक ३ व्यक्तीची कहाणी वेगळी असते.अंक फक्त संख्या नाही. प्रत्येक अंकामागे एक स्वभाव, एक संघर्ष आणि एक कहाणी असते.

तुमचा मूलांक ३ आहे का? विचार करा.

सीमा बक्षी
अकोला
मो. नं.
9834571153

अकोल्यात 4.15 लाखांचे 593 किलो कालबाह्य तूप जप्त

अन्न व औषध प्रशासनाची मोठी कारवाई; दोन दुकानांचे परवाने निलंबित

प्रतिनिधी १८ सप्टेंबर

अकोला : शहरातील खाद्य आस्थापनांची अन्न व औषध प्रशासनाने दोन दिवसीय विशेष तपासणी मोहीम राबवून मोठी कारवाई केली आहे. अकोला शहरातील दोन नामांकित फर्म्समध्ये विक्रीसाठी ठेवलेला तब्बल ५९३ किलो कालबाह्य तूपाचा साठा जप्त करण्यात आला असून त्याची अंदाजे किंमत ४,१५,०९३ रुपये आहे. या गंभीर निष्काळजीपणाबद्दल दोन्ही आस्थापनांचे अन्न परवाने तात्काळ

प्रभावाने निलंबित करण्यात आले आहेत. एफडीएचे सहआयुक्त दे. गो. वीर यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, १६ आणि १७ सप्टेंबर २०२६ रोजी अन्न व औषध प्रशासनाच्या पथकाने शहरातील विविध खाद्य प्रतिष्ठानांची तपासणी केली. त्यात पूर्वा मार्केटिंग येथील तपासणीत येथे १५ वेगवेगळ्या प्रकारच्या कालबाह्य तूपाचा साठा आढळून आला. प्रशासनाने ४५८ किलो तूप जप्त केले असून त्याची अंदाजे किंमत ३,३४,०९३ रुपये आहे. मेसर्स लीलाधर जगजीवन येथे १७

सप्टेंबर रोजी या फर्मवर छापा टाकण्यात आला. येथे 'वटुला प्रीमियम घी' या ब्रँडचा कालबाह्य साठा विक्रीसाठी ठेवलेला आढळला. पथकाने येथील १३५ किलो तूप जप्त केले असून त्याची किंमत ८१,००० रुपये आहे. ही धडक कारवाई अमरावती विभागाचे सह आयुक्त (अन्न) श्री. एस. डी. केदारे आणि अकोल्याचे सहाय्यक आयुक्त (अन्न) श्री. डी. जी. वीर यांच्या मार्गदर्शनात अन्न सुरक्षा अधिकारी आर. डी. सोळंके व कि. ह. बोरचाटे यांच्या पथकाने केली.

संभाव्य पाणी टंचाईवर आमदार हरिष पिंपळेंची तातडीची बैठक

प्रतिनिधी १८ सप्टेंबर

मुर्तिजापूर : तालुका प्रतिनिधी महान धरणातील उपलब्ध पाणीसाठा अत्यल्प झाल्याच्या पाश्चात्तीवर आगामी काळात मुर्तिजापूर तालुक्यातील नागरिकांना पाणीटंचाईचा सामना करावा लागू नये, यासाठी आमदार हरीश मारोतीआपा पिंपळे यांनी प्रशासनासोबत तातडीची आढावा बैठक घेतली. संभाव्य पाणीटंचाईची परिस्थिती लक्षात घेऊन पर्यायी पाणीपुरवठ्याच्या स्रोतांचा शोध घेण्यासह आवश्यक उपाययोजनांबाबत यावेळी अधिकाऱ्यांशी सविस्तर चर्चा करण्यात आली.

महान धरणातील पाणीसाठा सध्या सुमारे २० टक्क्यांवर आला आहे. उपलब्ध पाणी अकोला शहरासाठी राखीव ठेवण्याची परिस्थिती निर्माण झाल्याने मुर्तिजापूर तसेच बारशिटकाळी तालुक्यातील नागरिकांच्या पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न गंभीर होण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे पाणीटंचाई निर्माण होण्यापूर्वीच प्रशासनाने

पर्यायी व्यवस्था करण्याची आवश्यकता असल्याचे आमदार पिंपळे यांनी बैठकीत स्पष्ट केले. बैठकीला मुर्तिजापूरचे उपविभागीय अधिकारी सदीपकुमार अपार, तहसीलदार शिल्पा बोबडे, मुर्तिजापूर नगरपरिषदेचे नगराध्यक्ष हर्षल साबळे, मुख्याधिकारी निलेश जाधव, नगर अभियंता तसेच बारशिटकाळीचे तहसीलदार आणि संबंधित विभागांचे अधिकारी उपस्थित होते. मंगरूळ कांबे, दगडपारवा परिसरातील पाण्याचा पर्याय मुर्तिजापूर व बारशिटकाळी तालुक्यांसाठी पर्यायी पाणीस्रोत उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने मंगरूळ कांबे, दगडपारवा तसेच घुमशी-मुंगशी परिसरातील उपलब्ध अतिरिक्त पाण्याचा वापर करता येईल का, यावर बैठकीत चर्चा करण्यात आली. या स्रोतांमधून पाणी उपलब्ध झाल्यास ते मुर्तिजापूर, बारशिटकाळी तसेच अकोला तालुक्यातील गरजू भागांना पुरविण्याच्या शक्यतांचा अभ्यास करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या.

अकोला कृषि विद्यापीठात

रविवारपासून खरीप शिवार फेरी!

कृषि मंत्री दत्तात्रय भरणे यांचे हस्ते उदघाटन

प्रतिनिधी १८ सप्टेंबर

अकोला : विद्यापीठ स्थापना दिनाचे औचित्य साधत डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला, कृषी विभाग, महाराष्ट्र शासन तथा प्रकल्प संचालक आत्मा, महाराष्ट्र राज्य यांचे संयुक्त विद्यमाने तीन दिवसीय खरीप शिवार फेरी रविवार, २० सप्टेंबरपासून सुरू होत आहे.

याचे उदघाटन कृषिमंत्री तथा डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोलाचे प्रतिकुलपती ना.दत्तात्रय भरणे यांचे हस्ते रविवार सकाळी ११ वाजता होणार आहे. कामगार मंत्री तथा अकोला जिल्ह्याचे पालकमंत्री ना.अॅड. आकाश फुंडकर यांचे अध्यक्षतेत होणाऱ्या या उदघाटन सत्राचे प्रसंगी, राज्याचे कृषि राज्यमंत्री ना.अॅड. आशिष जयस्वाल विशेष अतिथी म्हणून उपस्थित राहणार आहेत. या प्रसंगी महाराष्ट्र विधानसभा विधिमंडळ पक्ष मुख्य प्रतोद (मंत्री दर्जा) आ. रणधीर सावरकर, अकोला शहराच्या प्रथम नागरिक महापौर शारदा खेडकर, अकोला जिल्ह्याचे युवा

शिवार फेरीसाठी जिल्हानिहाय कार्यक्रम

२० सप्टेंबर - अकोला, वाशिम, बुलढाणा आणि गोंदिया जिल्हा

२१ सप्टेंबर - वर्धा, नागपूर आणि गडचिरोली जिल्हा

२२ सप्टेंबर - अमरावती, यवतमाळ, भंडारा, आणि चंद्रपूर जिल्हा.

खासदार अनुप धोत्रे, महाराष्ट्र कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद पुणेचे उपाध्यक्ष तुषार पवार, राज्याचे कृषि सचिव परिमल सिंग, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोलाचे कुलगुरू कर्नल प्रा. (डॉ.). शरद गडाख, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ परभणीचे कुलगुरू डॉ. इंद्र मणी, बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषि विद्यापीठ, दापोलीचे कुलगुरू डॉ. संजय भावे, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरीचे कुलगुरू डॉ. विलास खर्वे, महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ, नागपूरचे कुलगुरू डॉ. नितीन

पाटील, भारतीय कृषि अनुसंधान परिषद, नवी दिल्लीच्या कृषि विस्तार शाखेचे उपमहासंचालक डॉ. राजवीर सिंग आदी अतिथी म्हणून उपस्थित राहणार आहेत. या उदघाटन प्रसंगी आ. अॅड. किरण सरनाईक, आ. वसंत खंडेलवाल, आ. धीरज लिंगाडे, आ. प्रकाश भारसाकळे, आ. हरीश पिंपळे, विद्यापीठ कार्यकारी परिषद सदस्य आ. अमित झनक, विधानसभा सदस्य आ. नितीन देशमुख, विधानसभा सदस्य आ. साजिद खान पठाण, राज्याचे कृषी आयुक्त सुरज मांदरे, आदी उपस्थित राहणार आहेत.

आधी वंदू तुज मोरया...

श्री शास्त्री नगर त्रिमूर्ती गणेशोत्सव मंडळ अकोला

श्री गायत्री माता गणेशोत्सव मंडळ बाळापूर नाका अकोला

मारवाडी प्रेस गणेशोत्सव मंडळ, अकोला

गौरक्षणे रोडचा राजा गणेशोत्सव मंडळ, अकोला

न्यू तापडिया नगर गणेशोत्सव, अकोला

प्रसाद कॉलनीचा राजा, अकोला

अकोला जिल्हा जेष्ठा गौरी दर्शन

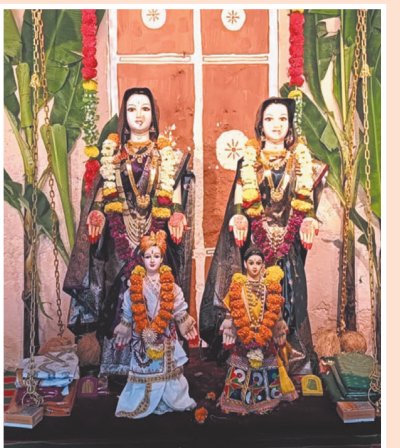
नंदकुमार टकोरे, हरिहर पेठ अकोला

ज्ञानेश्वर बोराखडे, रेखा प्लाट खामगाव

कुलदीप सिंग ठाकूर, हिंणणा रोड

श्याम वाफधाने, डाबकीरोड पोलिस वसाहत

राजेंद्र गोतमारे हिंणणा रोड, अकोला

अरुण कुमार शर्मा, डाबकी रोड अकोला

श्री महालक्ष्मी माता यात्रा महोत्सव

पणज ता. आकोट, जि. अकोला

महाप्रसाद सोहळ्याला येणाऱ्या भाविक भक्तांचे मनपूर्वक हार्दिक स्वागत

— शुभेच्छक —

आकाश कोल्हे, पणज, सरपंच

सौ. रुपालीताई थेंडे पणज, उपसरपंच

बी. के. वलवळे, पणज ग्रामसचिव अधिकारी

स्थापना
17 सप्टेंबर 2026
गुरुवार

महाप्रसाद
18 सप्टेंबर 2026
शुक्रवार

विसर्जन
19 सप्टेंबर 2026
शनिवार

- नमरीन बी. जावीर शाह, सदस्या
- श्री गजानन हरीदासजी आकोटकर, सदस्य
- सौ. सुवर्णताई संजयजी देशमुख, सदस्या
- डॉ. श्री रतनलाल किशनराव तापडे, सदस्य
- आबेदा रफत अजमोदीन, सदस्या
- श्री प्रदिप नरनारायणसिंह ठाकुर, सदस्य
- सौ. रुपाली संजयजी अम्हार, सदस्या
- जावोदीन शफीयोदीन, सदस्य
- श्रीमती कुसुमताई धनराजजी बोचे, सदस्या
- सौ. कुसुमताई मधुकरराव जायले, सदस्या

गावागावात प्रशासकराज; हातरुण ग्रामपंचायतीचा विकास खुंटला

प्रतिनिधी १८ सप्टेंबर

हातरुण : ग्रामपंचायतीच्या निवडणुका लांबत असल्याने गावागावात प्रशासकीय कारभार सुरू असून, हातरुण ग्रामपंचायतीच्या विकासकामांवरही त्याचा परिणाम होत असल्याची चर्चा नागरिकांमध्ये आहे. लोकप्रतिनिधींचा कार्यकाळ संपल्यानंतर प्रशासकीय यंत्रणेकडून ग्रामपंचायतीचा कारभार पाहिला जात आहे. मात्र, स्थानिक पातळीवरील विविध प्रश्न आणि विकासकामांना अपेक्षित गती मिळत नसल्याने नागरिकांमध्ये नाराजी व्यक्त होत आहे.

हातरुण गावात रस्ते, नाली व्यवस्था, स्वच्छता, पथदिवे तसेच इतर मूलभूत सुविधांशी

संबंधित प्रश्न असल्याचे ग्रामस्थांचे म्हणणे आहे. ग्रामपंचायतीमध्ये निवडून आलेले स्थानिक प्रतिनिधी नसल्यामुळे नागरिकांना आपल्या समस्या मांडण्यासाठी आणि त्यावर तातडीने पाठपुरावा करण्यासाठी अडचणी येत असल्याचेही बोलले जात आहे. निवडणुका लांबल्याने ग्रामपंचायतीच्या दैनंदिन व्यवहारांवर आणि निर्णयप्रक्रियेवर विविध प्रशासकीय मर्यादा येत असल्याची भावना ग्रामस्थांमध्ये आहे.

त्यामुळे रखडलेली कामे मार्गी लागावीत, उपलब्ध निधींचा योग्य वापर व्हावा आणि गावातील मूलभूत समस्या सोडविण्यासाठी ठोस उपाययोजना कराव्यात, अशी मागणी नागरिकांकडून होत आहे.

